

PRESBITER

*Győzelmet vettél,
ó, Feltámadott!
Dicsőséggel fényes
a diadalod!*

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XII. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

2003. március-április

**Közgyűlésünkről
jelentjük**
(4. oldal)

**Taktabáji
gyerekek**
(7. oldal)

**Emlékezetes
presbiterek**
(9. oldal)

Húsvét után

Húsvét előtt... nehéz, szomorú léptek.
Húsvét előtt... zokogó, bús miértek.
Húsvét előtt... ajtók, kemények, zártak.
Húsvét előtt... arcok, fakóra-váltak.
Húsvét előtt... szívek, üres-szegények.
Húsvét előtt... kihavvadott remények.
Húsvét előtt... egy nagy: Minden hiába!
Bús eltemetkezés az éjszakába.

De húsvét lett! Feltámadott a Mester!
Húsvét után el gyásszal, könnyekkel!
Húsvét után futni a hírrel frissen.
Húsvét után már nem kérdezni mit sem!
Húsvét után új cél és új sietség!
Jézus é! Nincs út, amely messze esnék.
Húsvét után... erő, diadal, élet!

Csak azokért sírjunk húsvéti könnyet,
akik még mindig húsvét előtt élnek.

Túrmezei Erzsébet

Kicsoda Ő?

Ezúttal egészen egyszerűen így akarom a feleletet megadni: *Ő a Feltámadott, aki veled tart – és velem is – és mindnyájunkkal.* Nem azt mondom, hogy egy valaki az, aki ezt teszi, hanem így mondom: *Ő az, aki ve-lünk tart.* Mert úgy, ahogyan *Ő* teszi ezt, anélkül, hogy önmagára gondolna, és a legnagyobb hatalommal egyedül csak *Ő* teszi. Ez éppen *Ő*, aki karácsonykor megszületett és húsvétkor feltámadt. *Ő* tart veled! Nemde mégis csak szívesen vennéd azt, hogy valaki így, ilyen igazán veled tartson? Alapjában véve te ez után vágyakozol, ezt kívánod magadnak. Embertárs nélkül nem tudsz megenni. És most kérdezed magadban: van egyáltalán ilyen, vagy talán nincs is senki, aki számodra embertárs akar lenni és így akar cselekedni? Közömbös vagyok talán mindenkinek? Nem ellenem van-e talán mindenki? És ha ezt kérdezed magadban, akkor már nagyon nagy egyedüllét tört rád és egészen elhagyatottnak érzed magad. És akkor közeledik hozzád a nagy tévedés: ha senki sem akar ez lenni és ezt tenni, akkor én is csak magammal akarok tartani! De éppen ez a nagy, legnagyobb tévedés. A fuldokló nem tudja magát az üstökénél megragadni és a vízből kihúzni. Te sem teheted ezt. Szükséged van valakire, aki segítsen.

És most a húsvéti üzenet: ez a Másik, aki veled tart és rajtad segít, él és itt van. Hátsó gondolat nélkül tart veled: anélkül, hogy magára gondolna. Te talán már előbb kérdezted: olyan rossz ez a helyzet? Mégis csak akadna itt vagy ott egy ember, aki velem tart? Igen, ez lehetséges. De nincs-e árnyék közted és közte, még ha a legkedvesebb ember volna is? *Ő* talán veled tart, amíg ez neki magának örömet szerezhet – talán arra fel, hogy te is vele tarts – talán mert neki magának is jó

tesz ez. De kétségeskedel: alapjában tulajdonképpen először mégis magára gondol, nem velem tart, önmagának a felebarátja. És ha ezt észrevetted, akkor ismét ott van és csak most van igazán ott a magánosság. *De Ő veled tart anélkül, hogy magára gondolna. Teljességgel anélkül. Csakugyan semmit sem akar tőled. Csak téged akar.*

És a legnagyobb hatalommal tart veled. Igen, lehetséges, hogy végülis csak van valaki, aki őszintén veled tart. De a legjobb esetben is mégis lehetséges. Igazán szeretne neked segíteni és egy darabig bizonyára meg is teszi. De nem úgy van, hogy a legmélyebb értelemben neked bármelyik más ember csak egészen keveset, s legvégül semmit sem segíthet. Közelfekvő példa: ott ülsz és ott vagyok előtted. S szívből szeretnék veled tartani és ezt érzékelheted is, hiheted is igazán nekem és lehetséges is, hogy most egy nagyon kicsit vigasztallak és egy kis örömet szerzek neked azzal, hogy a húsvétról beszéllek. Mégis csak világos azonban előtted: igazán és valósággal nem segíthetek rajtad. Életedet nem tudom egyenesbe hozni. Nem tudlak megmenteni. Ezt egyik ember sem teheti a másikkal. Ebben a szigorúan vett értelemben senki sem tarthat a másikkal. De ha Isten feltámadott Fia tart veled, ezt *Ő* a legnagyobb hatalommal teszi: azzal a hatalommal, amellyel minden körülmények között segít; azzal a hatalommal, amellyel előtted világossá teszi, hogy mindenkivel szemben és mindenek előtt a leggonoszabb ellenséggel, magaddal szemben is megvéd! Ezzel a hatalommal tart veled, hogy ezen az életen átvezessen és azután a halálon át az örök életre is eljuss.

Barth Károly

Könyörgés

Délvidékért, Itabéért...

Testvéreim, nem szégyellem bevalani, hogy könnyek között írom e soraimat.

Az egyik országos napilap igen szép ismertetést közölt dunamelléki püspökünk édesapja, Szabó Imre ny. sárbogárdi lelkipásztor „Sírjanak a papok” c. könyvéről. Magam is jól ismerem, sőt két éve az a megtiszteltetés ért, hogy ismertetőt is írhattam e könyvről. Szabó Imre a Délvidék, Magyaritabé szülötte, ifjúságát a Délvidéken élte meg, erről szól könyvének első nagy fejezete.

Én az ő könyve alapján szerettem meg a Délvidéket, ahol többször is jártam. Két énekkarral is terveztünk, terveztünk utat, az egyikkel ebben az évben, a másikkal a következő évben. Az idejűt egyik legszebb énekkari hangversenye Itabén lenne...

Amikor soraimat írom, nem tudom, hogy az énekkari útra, utakra sor fog-e kerülni, ez most az Úrnál van elrejtve. Újra vészterhes felhők tornyosulnak Délvidék felett. Elmaradtak a március 15-i ünnepségek! Hadd emlékezzünk itt meg az egyik aradi vértanúról, Kiss Ernőről, aki a délvidéki Alsóeleméren alussza álmát! Az idén az ő sírját is terveztük, tervezzük megkoszorúzni!

Imádkozunk! Urunk, Istenünk, óvjad, véd meg Délvidék magyarságát, de egész népét a háborútól, az erőszakosságtól! Pár éve a fegyverek elhallgatásáért könyörgtünk, és elhallgattak! Most azért könyörgünk: óvjad meg Délvidék törekeny békéjét, de a világét is! Hadd imádkozunk a 105. zsoltár szavaival: Magasztaljátok az Urat, hívjátok segítségül az Ő nevét, hirdessétek a népek között az Ő cselekedeteit. Énekeljétek neki, zengedeztetek neki, beszéljétek el minden Ő csodatételét. Adj békét Uram! Legyen meg a Te akaratom! Ámen!

K. B.

Az Ige körül

Megnyíljék a szemük

Máté 20,29-34

Jerikóból Jeruzsálembe tartó Urunkat nagy tömeg vette körül. Azt a Messiást látták benne, aki visszaállítja Dávid uralmát, legyőzi ellenségeit, és népét megszabadítja az elnyomóktól. A tömeg ezt az ígéretet megtestesítő győztest vélte kísérni. Nagy elszántsággal és egyre növekvő hangzavart keltve haladtak. A tömeg, noha Urunk kíséretében ment, nem vett róla tudomást. Mit sem tudtak arról, amelyet nem sokkal korábban Urunk mondott tanítványainak: „Felmegyek Jeruzsálembe... ahol halálra ítélnék, és átadnak a pogányoknak” (Máté 20,17-19). A tömeg nem vett tudomást az úton kéregető, majd könyörületért rímánkodó két vak koldusról sem. Zavaró volt számukra a koldusok könyörgő hangban megfogalmazott mássága, mert győzelmet és nem könyörületet akartak. A két koldus Dávid Fiára várt, aki képes látóvá tenni a vakokat. Nekik a gyógyulásukhoz személyes találkozásra volt szükségük. Jézusban a vakokat látóvá tevő Dávid Fia közeledését várták és a „könyörülj rajtunk” felkiáltásuk egyszerre volt *ima és hitvallás*.

Jézus azokért jött, akik óréa voltak szorulva: a betegekért, a vakokért, a nyomorultakért. Azért jött, hogy az ótestamentumi prófétai látomást jelen idejűvé tegye: „akkor kinyílnak a vakok szemei, és megnyílnak a süketek fülei” (Ézs 35,5). Ez az „akkor” a két koldus számára azt jelentette: „most”. A prófétai ígéret számukra jellenné, és Jézusban élővé vált. Az is nyilvánvalóvá vált, hogy a gyógyításuk nem következhet be a Jézust követő tömegben. Őket személyesen Jézus képes a vakság állapotából látóvá tenni.

Valószínű, a tömegben is voltak, akik szükségesnek tarthatták a lelki vakság állapotának a megváltoztatását. Szándékukat azonban elaltatta a tömeg győzelemistangulata. Inkább ezt a hangulatot, mintsem a vakságukkal azonosulást és az attól megszabadulás miatti könyörgést választották. A tömegben elvegyülteként elviselhető a vakság súlya, és elhalasztható a döntés. A két vakot a „most” helyzetének a felismerése a „most vagy soha” döntésbe kényszerítette. Jézus közeledését hall-

va először csak mintegy jelzésként mondták „könyörülj rajtunk”. A felismert kényszer következtében már kiáltással erősödött hangjuk. Nem mehet el mellettünk úgy, hogy ne találkozhassunk vele, hogy ne könyörüljön meg rajtunk. Felismerték a vissza nem térő alkalmat. Jézus földi testben többet nem járt Jerikóban, vakok ismét nem találkozhattak volna vele. Fel kellett azt is ismerniük, hogy az akadályt leküzdve lehet Jézushoz jutni. A vallásos és nemzeti elragadtatásban ujjongó, Jézust körbefogó tömeg akadályozta Jézushoz jutásukat. A diadalmas felvonulás részesei nem viselhették el az út porából irtalmat kérők kiáltását. A Vele találkozni kell kényszerét gyakran a Jézus közelében lévők ellenében kell kierőszakolni. Vannak, akik az első akadálytól – talán egy megvető pillantástól, egy torkot szorongató megszólalás félelmétől, talán egy hamis szégyenérzéstől – megrettennek. A személyes szükségességgé váló Jézushoz közelítés növekvő akadályokkal való szembesüléssel járhat. Nem érdeke a világ fejedelmének a könyörületkérsékből eredő személyes találkozás, ezért igyekszik azt megakadályozni. Ha kell, a hallelujázó tömeggel. Az akadály azonban nem a megfutamodásra, hanem az elszántságra készítő eszközzé válik Urunk kezében. *Az üdvösséget Urunk nem tálcán, hanem akadályokat legyőzve kínálja fel.*

Urunk elszántabbá akar tenni, hogy valóban könyörületre szorulunk-e? Akiknél az ígéretben elhangzott „akkor” jellenné vált, azok számára legyőzhető volt az akadály. A két vak számára a „most” azt jelentette, nem mehet el úgy, hogy ne találkozzunk vele. Még hangosabban kiáltottak.

Nem Jézus ment a vakokhoz, hanem kiáltó hangjukat meghallva megállt és megszólította őket. Jézus megállása a vakok számára a „most” felismerésére adott válasza volt. Ő azt teljesíti, amire küldetett: „a vakok lássanak, a süketek halljanak”. A vakok kiáltására nemcsak megállt Urunk, hanem meg is szólította őket: „mit akartok, mit tegyek veletek?” Kezetekbe adom a

döntés jogát. Dönthettek életetek meghatározó kérdésében. Dönthettek az üdvösségetek kérdésében is. Mi kell neked? Kéred-e? Mered-e kérni? Szólj, mert meghallja! A vakoknak arra volt szükségük, „hogymegnyílják a szemünk és lássunk”. Arra volt szükségük, amit csak Dávid Fíától kaphattak meg, a szemük látására. Azt kell kérni, amit csak az Úr adhat meg, és ami egyedül szolgálja megtartásunkat. Aki életében eljutott odáig, hogy felismerte az egy szükséges dolgot, az kérje. Merje kérni. Kérje minden akadályt legyőzve. Erőszakosan, mert az erőszakosoké a mennyeknek országa. A vakok esetében az egyetlen szükséges dolog felismerése kéréssé és teljesüléssé vált. Jézus megszánta őket. Kezével szemüket megérintette és visszanyerték látásukat. Feltekintve látóvá vált szemükkel, Jézust látták maguk előtt. Az első ember, akit megláttak, az Istenember Jézus volt. Aztán követtek, hogy vele járva mindég láthassák. Életté vált számukra a prófétai ígélet: „nincs, aki kezemből kiragadjon, ha én cselekszem, ki másíthatja meg?” (Ézs 43,13).

Dr. Cseh Lajos

Keresztfa

*Könnyű szellő fához ér el,
Mely egyetlen gyümölcsével
Áll ott fenn, a Golgotán.
Sudár ágad, büszke cédrus,
Fájdalom gyümölcse, Jézus,
Arca olyan halovány.*

*Sóhajtása eme szélnek
Roppant erdőkön zenélhet,
Százados törzsek során.
Míg rátalált, ím, az egyre,
Melyből vad kéz készítette
A kereszt ácsolatát.*

*Ott még csupa zöld levél volt,
Hajnal tűzén futó fényfolt,
Madár fűtyével tele.
Megtörtett súlyos törzse,
Gyűlölet hogy földre döntse,
Meggzakadjon éneke.*

Sinka István

Keletkezéstörténet

Az Apostolok cselekedetei

A könyv szerzője Urunk missziói parancsának a megvalósulását mutatja be. A könyv ennek a parancsnak: „tanúim leszek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig” a megvalósulásáról szól. Az evangélium nagy lendülettel tört magának utat és egyre nagyobb, távolibb földrajzi területeken lakó emberekhez jutott el. Az elbeszélés első 12 fejezete Júdeába, Samáriába követi Péter apostol missziói munkáját. Az elbeszélés második fele Pál apostolt követve a világmiszió kiteljesedését mutatja be.

A könyv első 12 fejezetében leírtak egy részének a könyv szerzője személyes hallgatója és tanúságtevője volt. Írásához mérített a megbízható emberi forrásokból, azoktól is, akik az eseményeknek a résztvevői voltak. Jézus testvére Jakab, Fülöp és magától Péter apostoltól, valamint a vele együtt járó Márktól. Fel kell tételezni, hogy a szóbeli hallomásokon kívül felhasznált írott forrásokat is. Erre utalnak a beszédeknek a részletes leírásai. A könyv második felében a szemtanú leírása olvasható. Többes számra vált a szerző, és a helyszíni jegyzeteknek a felhasználásával illeszti be írását a könyvbe a „mi” forrásnak elnevezett adatoknak a felhasználásával. Ezek a szemtanúig visszamenve szájhagyományokat, lejegyzett adatokat, eseményeket tartalmaznak.

A könyv nemcsak nevében, de tartalmát tekintve is a feltámadott Urunk által elküldött Szentléleknek a cselekvő munkáját mutatja be. Minden cselekmény mögött Ő vele lehet találkozni. Ő cselekszik, amikor megtérésre hívja a pünkösdkor összegyűlt tömeget. Ő hívja el Pált és tár fel előtte olyan dolgokat, amelyeket más nem láthatott. Ő tesz csodákat az apostolok által. Ő szabadítja meg a fogságból, és az ellenség kezéből övéit. A cselekedetek azt is hirdetik, hogy feltámadott, és él az Úr.

A könyvnek mintegy harmadát teszik ki a beszédek. Ezek betekintést engednek a

kezdeti idők Krisztusról szóló hitvallásai-ba. A feljegyzett beszédek másrészt a szemtanú szavainak felhasználásával hitelesítik és magyarázzák a leírt eseményeket. A szerző különös hangsúlyt ad az általa kiemelt fontosságúnak tekintett kérdéseknek. Így jelentős teret szentel az imádkozás szerepének, a szegényekkel való közösségvállalásnak, az asszonyok keresztyén gyülekezeten belüli szerepének.

Jól nyomon követhető a megfelelő lelki vezetők kiválasztásának a fontossága. A gyülekezetekben a Lélek választotta ki azokat a vezetőket, akik hűségesen tudták ellátni feladatukat, és kipróbált embereké váltak. Az akkori világ fővárosáig, Rómáig elterjedt keresztyénység szükségszerűen szembe találta magát a világi nagyhatalommal. Ez szükségessé tette az állammal, és azok intézményeivel való kapcsolat kialakítását. Ebben zavaró tényezőként hatott, hogy a zsidóság a Dávid házából származó királyt, a Messiást várta. Ez a hatalmon lévő Római Birodalom szemében lázadást jelentett. Másrészt gyakran zsidók jelentették fel a keresztyéneket a birodalom hatóságainál, hogy eltereljék magukról a figyelmet. A Cselekedetek könyvében végig vonul, hogy kettős nyomás – a római és a zsidóság – nehezedik a keresztyén gyülekezetekre. Gyakran sikertelenné vált ez a törekvés és a római hivatali intézmények nyújtottak védeltséget a zsidókkal szemben.

A könyv szerzőjének a II. század óta Lukácsot, Pál munkatársát, a hűséges orvost tekintik. Lukács személyét illetően olyan vélemények is kialakultak, hogy névazonosság lehet az orvos Lukács és a könyv szerzője Lukács esetében. Ezek a vélemények arra alapoznak, hogy a könyv szerzője alapos teológiai jártassággal és történelmi szemlélettel rendelkezve, pontos, tárgyilagos közléseket ír le. A könyv szerzője Isten eszközeként adta közre az első keresztyének küzdelmeit, kudarcait, győzelmeit. Számunkra a Cselekedetekről szóló könyv napjainkban is nagy lelki erőt jelentő, hitünket megerősítő része a Szentírásnak.

Cs. L.

Ima

Jézusunk feltámadt, Diadala áthat, Síron, halálon. Árt-e halál mérge? Hisz vereség érte. Az Urat áldom! Élete így győzte le Lelkünk minden ellenségét. Zengjük dicsőségét!

(Spener F. J.)

Közgyűlésünkről

Közgyűlési tudósítás

Dr. Nagy Sándor főgondnok, a Zsinat világi elnöke köszöntést mond. Mellette Balla Tibor tb. elnök és D. Szabó Dániel, Szövetségünk elnöke

Március elsején a Ráday Kollégium dísztermében népes küldöttek, illetve gyülekezet előtt tartotta meg évi rendes közgyűlését a Presbiteri Szövetség. Nagy örömmre szolgálta, hogy újonnan választott egyházi vezetőink közül többen is megjelentek, így *Dr. Nagy Sándor*, a Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka, Egyházunk Zsinata nem-lelkészi elnöke, *Dr. Virágh Pál*, a Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoka. A közgyűlést megtisztelte *Dr. Ritoók Zsigmond*, a Kálvin téri Református Egyházközség tiszteletbeli főgondnoka, akadémikus, egyetemi tanár, *Balla Tibor*, a Presbiteri Szövetség tiszteletbeli elnökei, valamint a Kárpát-medence több régiójából érkezett küldött.

A nyitó áhítatot *Dr. Balla Péter*, a Hittudományi Kar dékánhelyettese tartotta a Máté evangéliuma 17. része 1-13. versei alapján, amely Krisztus megdicsőüléséről tesz bizonyosságot.

Az Igének hármasközi üzenetét emelte ki. Az első az, hogy Jézusnak akarata, hogy szolgálatunkat mellette végezzük. Lehetnek különleges alkalmak életünkben, ilyen volt, amikor a tanítványok látták a megdicsőült Jézust. A második üzenet szerint Jézus áll a Szentírás középpontjában! Tudnunk kell, hogy az Ószövetség is Jézusra mutat! A harmadik az, hogy ahogy Jézus is lejött a hegyről, aképpen kell nekünk is visszatérnünk életünknek

Istentől elrendelt szolgálati területére. Ez legyen boldog bizonyosságunk!

Dr. Nagy Sándor, a Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka köszöntőjében három szép gondolatot emelt ki: legyünk boldog, örvendező egyház, épüljünk fel lelki házzá Péter apostol tanítása szerint, cselekedjünk jót mindenkiel!

Balla Tibor tiszteletbeli elnök és *D. Szabó Dániel*, a Presbiteri Szövetség elnöke kö-

szöntője után *Dr. Németh Dávid* professzor tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást lelkészképzésünkről. A Teológián, a Károli Gáspár Református Egyetemen 1855 óta, azaz közel másfél évszázada folyik lelkészképzés, de ma speciális irányú képzésre is szükség lenne. Isten országát, az egyház szolgálatát kell hirdetniünk. Felvetette, hogy szükség lenne másoddiploma megszerzésére. Véleménye szerint nem (kivéve a vallás-tanárit), mert a lelképásztornak teljes gyülekezeti szolgálónak kell lennie! Az a jó, ha teológiai tanárok a hosszabb gyakorlatot szerzett gyülekezeti lelkészek köréből kerülnek ki!

Dr. Ritoók Pál, a Presbiteri Szövetség ügyvezető elnöke szóbeli kiegészítőjében nagyon fontos dolgokra hívta fel presbiter testvéreink figyelmét. Lényegében önálló gondolatfelvetés volt, mikor kifejtette: úgy tűnik, mutatkoznak jelek a szövetségben bizonyos mértékű kifáradásra, ha nem is nagyon, de csökkent a létszám, több program elmaradt. Ezért is idézte az ézsaiási Igét: „*De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el.*” Valóban vannak biztató jelek is, több kárpát-medencei régióban már van önálló Presbiteri Szövetség, így Kárpátalján, Királyhágómelléken (Vajdaságban is reményeink szerint megalakul), hazánkban példamutató a Baranyai Református Egyházmezgye Területi Szövetsége. Látunk-e tanuló és biztonyságtévő presbitereket, ezért is az egyik legfontosabb teendő a presbiterképzés megszervezése.

A résztvevők egy csoportja. Első sor (balról): Nagy Ferenc József, Dr. Virágh Pál főgondnok, Dr. Békefy Lajos, lapunk főszerkesztője

jelentjük

Ami a Presbiteri Szövetség 2003. évi tervét illeti, tovább kell haladnunk a megkezdett úton, ahogy Józsué is tette Mózes után. Hangozzon el imádságunk megújulásért és utódainkért! A 2003. év programjában is presbiteri képzés áll, ennek tervezete az új Zsinat elé fog kerülni. 2003-ban sor kerül a 12. Nemzetközi Presbiter Konferenciára, véleményeink szerint Révkomáromban, illetve a déli Komáromban, ezzel is jelképezve két régió együttműködését. Ősszel Táhiban lesz országos presbiteri konferencia, novemberben pedig egy különleges konferencia keretében értékeinkről.

A presbiteri képzésről külön szólt *Dr. Judák Endre* testvérünk, aki szerint rendkívül fontosak a presbiteri bibliaórák, a nagyobb közösségi alkalmak, valamint a családi áhítatok. Az Észak-Pesti Református Egyházmegyében oly bibliaiskola működik, ahol a lelkészek felváltva ún. rotációs rendszerben tartják meg előadásait. A gyülekezetek számára több oktatási változat is készült, azért, hogy a legmegfelelőbbet lehessen kiválasztani.

A közgyűlés megemlékezett *Csizmady Gáborról*, a Számviteli Bizottság elhunyt elnökéről, valamint *Dr. Bodolay Gézáról*, aki a Presbiter c. folyóirat szerkesztésében vett aktívan részt.

Dr. Papp Emil ismertette a 2002. évi zárszámadást, *Dr. Cseh Lajos* pedig a 2003. évi költségvetést. A Számvizsgáló Bizottság új elnöke *Bittó Zoltán* testvérünk lett.

Dr. Békefy Lajos, a Presbiter főszerkesztője a Presbiter c. folyóirat szerkesztéséről és terjesztéséről szólt. Újdonság, hogy a

Dr. Németh Dávid professzor előadását tartja, mellette **Dr. Balla Péter** egyetemi tanár, aki az áhítatot tartotta

folyóirat vezéroldala fő címekekkel jelenik meg. A Presbiter c. folyóirat az elmúlt évben hat alkalommal jelent meg, alkalmanként 4000-4200 példányban. Ebből határonkívülre jut több, mint 600 példány, részben a holland Fundament Alapítvány, részben pedig *Dr. Székely István* presbiter adománya révén. Az elmúlt évben – és ez öröndetes – a belföldi előfizetők száma több mint tíz százalékkal nőtt. Szükséges azonban a még intenzívebb terjesztés, hiszen a közgyűlésen is elhangzott, hogy a Presbiter hitvalló folyóirat. Ami a jövőd terveket illeti, öröndetes, hogy a közeljövöben egy, a presbiteri

továbbképzéssel kapcsolatos különszám fog megjelenni.

A beszámolókhöz több üdvözlés és hozzászólás hangzott el. A teljesség igénye nélkül emeljük ki *Bana Gábor* – Baranyai Református Egyházmegye Területi Szervezete elnöke hozzászólását, aki a tudás, a hit, a megtérés szükségességét emelte ki. Ki kell építenünk a társszervezetekkel is a kapcsolatot. Segíteni kell azokat, akik egy-egy konferencia költségeit egymaguk nem tudják már előteremteni. Meg kellene fontolni újra a posztgraduális képzést.

Dr. Virágh Pál, a Tiszántúli Református Egyházkerület új főgondnoka az új egyházi törvények megismerését tartja fontosnak.

Dr. Szilágyi Sándor testvérünk, a Zsinat új tagja szerint a presbiteri képzést a szövetségnek kell összefognia, tovább kell tudatosítani a Presbiter c. folyóirat szerepét, aki tudja, az interneten is olvassa el, és a konferenciák anyaga a Területi Szervezetek előtt is legyen ismert. *Dr. Matyó Csilla* a misszió és a diakónia elválaszthatatlan kapcsolatáról szólt.

A közgyűlés megtárgyalta, és egyhangúlag elfogadta a 12 pontos határozati javaslatot (zárszámadással, költségvetéssel együtt).

Zárszót *D. Szabó Dániel*, a Presbiteri Szövetség elnöke mondott, majd a közgyűlés a Himnusz eléneklésével ért véget.

Isten áldja meg a Presbiteri Szövetség szolgálatát, hívogassuk presbiterieinket a szövetségbe, Isten adjon megújulást!

Kolosváry Bálint

Női presbiterok a közgyűlésen

Közgyűlésünk határozataiból

A Presbiteri Szövetség március 1-jei közgyűlésének határozatait kivonatolva a következőkben ismertetjük:

2/2003. Kgy. A közgyűlés felhívja a Szövetség minden tagját, hogy imádkozzék a Szövetség munkájának megújulásáért is, hogy az Úrban bízva folytassa azt a munkát, amelyet a Úr bízott a Szövetségre.

3/2003. Kgy. A közgyűlés helyesli az elnökségnek azt a tervét, hogy minden egyházközösség lelkipásztorát és gondnokát keresse fel levélben, és hívja meg egyházunk presbitereinek megújulása érdekében végzendő munkánkban való részvételre. (...)

4/2003. Kgy. A közgyűlés helyesli a Szövetség 2003. évi munkatervében szereplő azon célkitűzést, hogy egyházunk újonnan választott vezetőit, a Zsinat Elnökségét, az egyházkerületek elnökségét, az egyházmegyék elnökségét a Szövetség elnökségének tagjai személyesen keressék fel és velük a presbiterekkel való foglalkozás kérdéseiről, mindenekelőtt a presbiterképzésről tárgyaljanak. Egyidejűleg adják át a közgyűlés köszöntését személyesen is, amit a közgyűlés most határozatilag kimond.

5/2003. Kgy. A közgyűlés tisztelettel és szeretettel köszönti egyházunk minden újonnan választott tisztségviselőjét, és életükre, munkájukra Isten áldását kívánja, és kéri őket, hogy úgy vezessék a rájuk bízott nyáját, hogy alkalmas legyen a Szentlélek ébresztő munkájának a befogadására és ezáltal a missziói parancs teljesítésére. Egyidejűleg megköszöni azoknak a szolgálatát, akik

korábbi tisztségviselők voltak, de ezúttal nem kerültek tisztségbe.

6/2003. Kgy. A közgyűlés kifejezi azt a meggyőződését, hogy egyházunk – törvényeinknek megfelelően – akkor működik helyesen, ha azt a zsinat-presbiteri elv szerint teszi. Ezért nem támogat semmilyen lelkészellenes szemléletet, és kéri a lelkésztestvéreket, hogy segítsék a presbitereket arra, hogy szolgálatukban munkatársakká válhassanak. Ezért a Szövetség egyes konkrét ügyekben kész közvetítő szerepet vállalni, ha erre kéri. Támogatja azt a törekvést, hogy hittudományi felsőoktatási intézmények hallgatóit a presbiterekkel való együttműködés szolgálatára készítsék fel, illetve a lelkészek ez irányban továbbképzést nyerjenek.

7/2003. Kgy. A közgyűlés elfogadja a Szövetség 2002. évről készített zárószámadást, és egyszerűsített beszámolót és megköszöni mindazoknak az adományát, akik a Szövetség munkáját támogatták. (Itt a határozat mindezeket felsorolja, és beszámol arról, hogy az adományokat mire használták fel.) Határozatban rögzíti Csizmady Gábornak, a Számvizsgáló Bizottság elnökének érdemeit, emlékére Szövetségünk megőrzi és szeretneinek Isten vigasztalását kéri.

8/2003. Kgy. A közgyűlés az elnökség javaslatára a Szövetség 2003. évi költségvetését 9 millió bevételi, és ugyanannyi kiadási összeggel megállapítja. (...) A közgyűlés felkéri a területi elnökségek minden tagját, hogy egyházkerületüknél, egyházmegyékük-

nél, tagjaink közötti, vagy céljainkkal egyetértő vállalkozóknál igyekezzenek szövetségünknek támogatókat szerezni. Felhívja tagjainkat, hogy tagdíjukat fizessék be. (...)

9/2003. Kgy. A közgyűlés a Szövetség 2003. évi munkatervét elfogadja. (...)

10/2003. Kgy. Örömmel fogadja el a közgyűlés a presbiterképzésre vonatkozó előterjesztést, amelynek a Zsinat részére történő előterjesztésével egyetért. (...)

11/2003. Kgy. A közgyűlés a korábbi évekhez hasonlóan örömmel állapítja meg, hogy a Presbiter c. lap színvonala mind tartalmában, mind megjelenésében változatlanul magas, és megfelel annak a célnak, amellyel a Szövetség életre hívta. Megköszöni dr. Békefy Lajos felelős szerkesztőnek, hogy megnövekedett más irányú elfoglaltsága mellett is a szerkesztő bizottsággal együttműködve, igen jó lapot készít, amely a Reformátusok Lapja után a második legnagyobb példányszámú lapunk. Megköszöni a Százszorszép Kiadó és Nyomda Kft.-nek, élén Vas Ágota ügyvezetőnek, hogy ők is szeretik ezt a lapot, és ez a szeretet munkájukon is meglátszik. Szomorú szívvel foglalja határozatba dr. Bodolay Gézának, a szerkesztő bizottság alapító tagjának emlékét. Hálát adva Istennek, hogy őt, ha csak egy általa kiszabott időre is, de a Szövetség szolgálatára adta.

12/2003. Kgy. A közgyűlés határozatilag kimondja, hogy Bittó Zoltán testvérünket a Számvizsgáló Bizottság elnökévé megválasztotta.

Presbiteri alkalmak Dunántúlon

A Presbiteri Szövetségnek igen kevés tagja van a Dunántúli Egyházkerületben, területi szervezete pedig egy sincs. Mindazonáltal nagy örömünkre szolgálnak azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy a presbiterek képzése, hitük elmélyítése mind több helyen válik fontossá. Szövetségünk örül, mert ez a lényeges, és nem elsősorban az, hogy Szövetségünknek hol, hány tagja van, jóllehet mi azt éppen az előbbi célok érdekében tartjuk mégis fontosnak.

Előző számunkban már számot adtunk arról, hogy Sárvár, Celldömölk és Zalaegerszeg gyülekezeteiből a presbiterek lelkészeik vezetésével mind gyakrabban találkoznak. Így korábban Zalaegerszegen a különböző településeken folytatandó misszió sajátosságairól volt szó. Nagy Péter a szórványban végzett misszióról tartott előadást, Bacskai Bálint pedig a nagyvárosi misszióról, de elhangzottak más, ezzel kapcsolatos előadások is. Legutóbb pedig Celldömölkön jött össze a három városból presbiter. Itt már arról esett szó, hogy szükséges a rendszeres presbiterképzés is. Ennek tartalmáról, módjáról tanácskoztak Püski Lajos debrecen-nagy-

erdei lelkipásztor és a szövetség ügyvezető elnökének részvételével.

Ugyanerről volt szó Nagybajomban is januárban, ahol tíz gyülekezetben szolgáló négy fiatal lelkész gyűjtötte össze presbitereit ennek a kérdésnek a megbeszélésére. A tíz gyülekezethez tartozó 96 presbiterből 48 volt jelen. Márkus Dániel áhítata után a képzés két lehetséges irányát, a rendszeres, „iskolaszerű” presbiterképzést és a helyzetből (idegen szóval: szituációból) kiinduló presbiterképzést mutatta be Czapp Enikő kaposfői és kisasszondi, illetve Bán Csaba nagybajomi lelkész. Az ügyvezető elnök az elsővel kapcsolatban számolt be a képzési programról, melyet a Szövetség presbiterképző bizottsága dolgozott ki. A résztvevők utána csoportosan beszéltek meg, hogy mit is szeretnének, majd újra egybegyűltek, és minden csoport beszámolt igényeiről, amelyet 7 pontban foglaltak végül is össze. Ennek figyelembevételével fog megindulni telen havonta, tavasszal és nyáron negyedévente a presbiterképzés.

Egyházmegyei presbiteri konferencia Szerencsen

Már nyolcadik alkalommal rendezte meg a zempléni egyházmegye a Szövetség területi szervezetével közösen Szerencsen presbiteri konferenciáját március 7–9. között. Ezek a konferenciák, akárcsak a mostani is, divatos szóval élve, *regionális konferenciáknak* tekinthetők, hisz részt vettek lelkészek és presbiterok *Szlovákiából* és *Kárpátaljáról* is. Igehirdetéssel szolgált *Csoma László* ungi esperes és *Taracközi Gerzson* beregszászi lelképásztor, imaközösséget vezetett *Lucskay András* kelet-kassai esperes.

A konferencia ez alkalommal az egyház gazdálkodási kérdéseivel foglalkozott. A megnyitó áhítatot *Csomós József* gönci lelképásztor, a Tiszáninenni Egyházkerület új püspöke tartotta. Köszöntötte a jelenlevőket a házigazda *Börzsönyi József* zempléni esperes, és *Erdei Pál* egyházmegyei gondnok, valamint *Sohajda Péter* egyházmegyei főjegyző, területi szervezetünk elnöke. Előadással szolgált *Börzsönyi József* esperes, *Varga Zsolt* kovácsvágási lelképásztor, akik az ó-, illetve újszövetségi gazdálkodási kérdéseket mutatták be sok igei idézettel. A jelenlegi gazdálkodási kérdéssel *Makatura József* cigándi lelképásztor előadása foglalkozott. A gazdálkodási kérdéseken túl előadás hangzott el a Presbiteri Szövetség terveiről a Szövetség ügyvezető elnökétől, illetve a Magyar Református Népfőiskolai Kollégiumról dr. *Kiss Boáztól*, amely szervezet rendszeresen támogatja a konferenciát.

Áhítattal szolgált *Kovácsné Éles Edina* nagyrozvágyi lelképásztor a Prédikátor könyvből vett Ige alapján (Préd 10,10).

A gazdag tartalmú előadásokat kiegészítették azok a beszámolók, amelyek az esti beszélgetések keretében hangzottak el. Örömmel hallottak a jelenlevők a szerencsi gyülekezetben és a bodroghalászi gyülekezetben folyó sokrétű munkáról. A sok jó tapasztalatból ehelyt csak egyre térünk ki: a vajdácskai gyülekezet lelképásztora vasárnap az istentisztelet után kiteszi az Úr asztalára azt az Igét, és az ahhoz kapcsolódó néhány kérdést, amelyet a csütörtöki bibliórán a jelenlevők megbeszélnek. Sok jó módszer mellett ez is igen jónak mutatkozik atekintetben, hogy a hívek készüljenek egy-egy bibliórára, és így felkészülve könnyebben meg is szólalnak, vagyis a *biblióra nem „kis istentisztelet” lesz, hanem lelki beszélgetés.*

Sokan említették, hogy mennyire hálások ezeknek a konferenciáknak az áldásaiért, és már várják, hogy mikor kerül sor a következőre.

S. P.

Taktabáji gyerekek a konferencián

Nagyheti üdvözlét az olvasónak!

Itt a nagyhét, itt van újra nagypéntekkel, a töviskoronás Emberfiával, a fájdalom újával, a golgotai kereszttel, amely leleplezi a történelem és az egyéni sorsok halálos bűn-terheltségét, és elsegít az élet mélyebb összefüggéseinek meglátására. És itt van a nagyhét húsvétal, a Feltámadott Úrral, aki személyében egybevonja mindörökre e két ünnep jelentőségét, s megajándékoz a mélypontok elviselésének és feldolgozásának kegyelmével. Húsvét nélkül szárnyaszegetten, reménytelenül lennmaradnánk a mélységekben, nagypéntek nélkül viszont tehetetlenül kövülnénk meg a történelem száguldó tankjai és ámokfutói előtt. Az egykori Golgota egy-egy kínzó szege, a szenvedőt gúnyoló tömegember cinizmusa, a keresztfa lélekbe szaladó szálkája ma sem kímél senkit. Kisebbség-nagyobb közösségeket sem. Áltatnánk magunkat, ha „csak” magyar nagypéntekről, Golgotáról tudnánk és beszélhetnénk. Európa, Amerika, Közel-Kelet, a nagyvilág sok helyén ma is ácsolják a kereszteteket, meglehet kifinomult (hadi)technikával, de talán hatékonyabban, mint egykor Jeruzsálem falain kívül. Hogyan lehet ilyen világban élni és ünnepelni? Keresztyén magyarként csak a Feltámadott Jézus Krisztusba vetett hittel. Vele együtt, aki egyedül hitelesen mondhatja harmadnapra feltámasztott új, győzedelmes életével: Ne féljete! Én legyőztem a világot. Élek, és ti is élni fogtok! Sőt Ó, az Isten Báránya tőké-

letes áldozatával kiengesztelte velünk Istent, és mellénk állította. Azóta három örök útitársunk van: az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Vége a reménytelen pokoljárásoknak, vége a kozmikus magánynak! A feltámadás húsvéti ténye felől visszatekintve írhatták fel Krisztus-hitű eleink az egyik templom bejárata fölé: Ave crux, spes unica – Köszöntünk kereszt, egyetlen reményünk! Mert Jézus általszegezett kezeiben az első húsvét óta Istenünk és a Lélek is áldó-örzően nyúl felénk, hogy végzetes lépéstől tartsa vissza teremtett világát! Ez mindennél erősebb szentháromságos védelem! Feltámadása óta tudjuk: nincs az a pokoli mélység, amit ne ismerne, s ahová ne áradna Tőle sorsfordító Lélek-erő, szeretet-energia. Azóta mondhatjuk, hogy a végső szó nem a szenvedése, a kereszt és a halálé, nem a félrevezethető tömegemberé és a bűnnel cinkos világi vagy valási hatalomé, hanem Istené, s az Ő feltámasztott Fiáé. Azóta a vezérszólam a húsvéti reményé, nem nagypéntek látszólagos bukásáé. A Feltámadott Úrtól, húsvétjától beragyogott, onnan nézve értelmet nyert nagypénteket, s Krisztus-hittel feldolgozott, bosszútlan golgotákat kívánok testvéreimnek a Kárpátok övezte hazában és a nagyvilágban!

Bekegy András

Egyházmegyei konferencia Vérteszalján

Immár hagyományos, hogy márciusban összegyűlnek a vérteszaljai egyházmegye presbiteri az egyházmegye és a területi szervezetünk szervezésében. Ez évben is így volt. Március 7–8-án Velencén volt az egyházmegyei presbiteri konferencia. A konferencián részt vett 16 egyházközségből 96 presbiter, valamint az egyházmegye elnöksége: *Szabó Péter* esperes, *Novák János* gondnok, *Juhász Gyula* nem lelkesítő főjegyző, valamint a területi szervezet elnökségének több tagja.

A konferencia fő témája, a szövetség közgyűlésének azon munkaterv-ajánlásának megfelelően, hogy a megyei konferenciák lehetőleg tárgyalják tovább az előző évi „nagy” konferenciák témáját, „Testi-lelki egészségünk” volt. A konferencia egyben a presbiterképzésnek is része volt. A konferencia *Novák János* gondnok, illetve *Kovács Béla* területi elnök köszöntése után, amely utóbbiban elhangzott az újonnan választott tisztségviselők köszöntése is. *Jakab Erika* iváncsai lelkesítő a Márk evangélium 5,1-20 versei alapján tartott áhítatot.

Egyházunk és gyülekezeteink egészsége címmel *Kardos Péter* pákozdi lelkesítő tartott előadást, amelyben három kérdést vizsgált meg: 1. Kedvezőtlen jelenségek, 2. Az egészség záloga, 3. Az

egészség fokmérő. Az esti evangélizációt *Pápai Szabó György* velencei lelkipásztor tartotta Luk 8,48 és 17,19 versek alapján. A napot imaközösséggel zártuk.

A szombati napot *Kovács Béla* területi elnök áhítata nyitotta meg a Lukács evangélium 5,17-26 verse alapján. A konferencia témáját ezen a napon három előadó előadásában és megbeszélésében dolgozta fel a konferencia: *Dr. Bodnár Ákos* ny. sebész főorvos, *dr. P. Tóth Béla* szentendrei lelkipásztor, pasztorálpszichológus, a telefonos lelkipásztori szolgálat vezetője, és *Debreczeni Károly István* dunakeszi lelkipásztor, kórházi lelkipásztor, pasztorálpszichológus előadását olyan élénk beszélgetés, sok bizonyágtétel követte, hogy a tervezett egyháztörténeti előadást későbbre kellett halasztani.

Az evangélizációs záró áhítatot *Szabó Péter* esperes a Jn 7,37-39, és a Hab 2,1 igeversek alapján tartotta, amelyet imaközösség követett. A konferenciát *Kovács Béla* területi elnök szavai, illetve *Tóth Sándor* sárkeresztúri lelkipásztor, volt egyházkerületi főjegyző áldásmondása zárta be.

-cs -a

NYITOTT SZEMMEL

Református tanítás – katolikus tanítás

Amikor a reformáció követői egyházzá szerveződtek, hitvallásokban fogalmazták meg tanításukat, amelynek lényege: Istennek a Bibliában számunkra adott kijelentéséhez való visszatérés. U. i. a reformátorokat éppen az a (Szentlélektől indított) felfedezés készítette a hivatalos egyházzal való szembeszállás vállalására, hogy rádöbbentek: sok, s főleg alapvető kérdésben a bibliai kijelentéstől eltérő, sőt azzal ellentétes tanokat hirdetnek. Isten Igéjének megfelelő teológiai tanításokat fogalmaztak meg a Heidelbergi Kátéban és a II. Helvét Hitvallásban a kálvini reformáció hívei.

Miért elevenítem fel most ezeket a korábban is emlegetett, sokak számára már közhelyként hangzó dolgokat?

...Hát azért testvérek, mert ma jól látható, hogy ami a valaha még hittant tanult reformátusok számára egyértelmű, az az újabb nemzedék számára egyáltalán nem az! Jó példa erre az a hozzászólás is, mely

legutóbbi számunkban megjelent „Kétféle Tízparancsolat” c. cikkemhez fűzött megjegyzésként. A hozzászóló arra figyelmeztet, hogy a római katolikus fordítású, kiadású Bibliából sem maradt ki a „Ne csinálj magadnak faragott képet” mondat, amely a 3Móz 20,4-ben olvasható.

Hát persze, hogy benne van! Nekem is van katolikus Bibliám (is), meg is néztem természetesen. De hát én nem Biblia-fordítások, illetve kiadások közti, hanem a tanítások közti különbségről írtam! A jelenlegi katolikus hittankönyvben pontosan az a „Tízparancsolat” szöveg található, amelyet a Magyar Demokrata 2002/25. száma leközölt, s melynek ismeretét, elfogadását számon kéri reformátusokon az „Isten és a számok” c. cikkben. A cikk szerzője biztosan tanult katolikus hittant, de nyilván nem hasonlította össze a tanultakat sem a Bibliával, de főleg nem a Heidelbergi Kátéval, amely magyarázza is a parancsolatot.

Úgy gondoltam, érdemes felhívni lapunk olvasóinak figyelmét arra: ne a hibás szöveget (amelyben nem szerepel Isten kiábrázolásának tilalma, s a parancsolatok számozása is más) tegyék magukévá, inkább keressék ki az eredetét a Bibliában, Kátéban.

Eszembe jut ezzel kapcsolatban, hogy több presbitertársammal is személyes beszélgetés közben felmerült, hogy jó lenne gyülekezetünkben rendszeresen foglalkozni Kátéinkkal – (ti. nem csak a hittanos gyermekek körében, hanem a felnőtt gyülekezetben is ismertették, magyarázták a lelkészek). Egymástól függetlenül (vagy mégsem függetlenül?) jutottunk erre a gondolatra. Azt hiszem, nem szorul bizonyításra, hogy nem régi hagyományok másolásának szándéka indít erre!... Ha belegondolunk abba, hogy évtizedeken át néhány hónapos oktatásban részesültek a fiatalok a konfirmáció előtt, meg hogy mennyiféle hitvallásunktól idegen tanítás kapott lábra a magyar reformátusok között – egyet fogunk érteni! Az, hogy katolikus tanításokat, véleményeket gyanútlanul elfogadnak – csak egy a sokféle tévút közül, amelyek jelen vannak, s amelyek felsorolására sem akarok most vállalkozni...

Kövespataki László

Emlékezetes presbiterek

Szeghalmy Bálint

(1889-1963)

Amikor 1997. december 4-én hajnalok hajnalán egy felbujtogatott elmebeteg felgyújtotta a miskolci tetemvári Deszkatemplomot, majdnem teljesen elpusztult Szeghalmy Bálint legnevezetesebb alkotása. A tűzoltóság megfékezte a szó szerint is pokoli tüzet. Támadt azonban egy másfajta tűz is – a Szentlélek tüze –, mely egybeforrasztotta a kárvallott miskolci híveket, s kultúránk egy páratlan értéke helyrehozatala érdekében megmozgatta az országot. Hamvaiból szebben, korszerűbben, megnagyobbodva, és sokakat magához ölelve támadt fel a Deszkatemplom.

1999. május 2-án három hálaadó istentisztelet is volt! Csak így tudta befogadni a megújult templom a hatalmas tömeget. Az elmúlt másfél év alatt jól értették a nehémiási Igét: „Ti látjátok a nyomorúságot, amelyben mi vagyunk, hogy Jeruzsálem pusztán hever és kapui tűzben égtek meg. Jertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalát, és ne legyünk többé gyalázatul” (2,17).

A Deszkatemplom Szeghalmy Bálint sokadik temploma volt. Összesen huszonhatot tervezett. Csak néhány megépítését, illetve befejezését akadályozta meg a II. világháború. Volt – például a hévízi –, mely a tervező holta után négy évtizeddel épült meg... Szeghalmy Bálintra joggal alkalmazza egy 1994-ben kiadott emlékkönyv Kányádi Sándor versét:

*Hajlékot Istennek
hajlékot embernek
kőből, fából
házat
raktál a léleknek,
kőnél, cserefánál
erősebb igékből
várat.*

*Áldjon érte Isten,
áldjon érte ember
Isten, s ember dolga.
Falak omolhatnak,
Kövek is váshatnak,
magaslik, nem porlad
a megtartó példa.*

Szeghalmy Bálint – a méltatlanul agyonhallgatott, vagy mostohán elfeledett – művész a magyar építőművészet egén a „Szeghalmy Bálint”. E jelenség négy összetevőből áll. Édesapja elismert építőmester Nagyváradon. Közismert az idősebb Szeghalmy Bálint családszeretete. (Nagyhatású fia a család kilencedik gyermeke!) Ugyanilyen fontos az apa életében Isten házanépe: az eklézsia. (Presbiter: gyülekezetének valóságos oszlopa.) Az édesanya méltó társa hitvesének. Midőn Kovács Júliát búcsúztatja Sulyok István, a későbbi püspök, „édesanyák mintaképének” nevezi őt. Ugyanis vasárnapról vasárnapra valamennyi gyermekével megjelent az istentiszteleten. A kis Bálint így gyermekkorától kezdve „belakta” Isten házát.

Építés, család, istenszeretet, felelősség népéért egyesül Szeghalmy Bálint művészetében. Nem véletlen, hogy megvalósult templomainak zöme a dunántúli térségben található. (Keszthely, Zalaegerszeg, Mosonmagyaróvár, Tapolca, Sümeg, Hévíz, Enying, Kisbér, Bánhida stb.) Mélyen átélte a Dunántúlra telepítendő templomok fontosságát. Hiszen Dunántúl református-sága szenvedte meg súlyos véráldozatokkal az ellenreformációt. (Megyénként egy templomot hagytak meg a sok szából!) Nagykanizsai városi főmérnök korában még itt sem volt református templom. (Amikor pedig lett, a pokol tüzevel riasztgatták a zalai többségi vallás híveit a belépéstől. Ezért táblát tett ki a presbitérium: „Református keresztény templom”).

Fiatalon került Kanizsára. A missziói bizottság tagjaként járja a várost templomépítésre és egyházfenntartásra gyűjtve adományokat! A lelkeszi hivatalba s. k. vezet be a villanyt. Mindez 1923 és 1930 között.

A templomterveket – 4-5 változatban – többnyire ajándékba csinálja. Az egységes összehatás érdekében még kilincseket, faragványokat, kézimunka mintákat is maga tervezi. A templomok elkészülte után évekig jár vissza ellenőrizni.

A templom nélküli – főleg városi – egy-

házközségek között gyorsan elterjedt annak híre, hogy végre van valaki, aki tudja, hogy miért van a templom, kiért van a gyülekezet, s mire van szüksége egy gyülekezetnek. A miskolci Deszkatemplomra kiírt pályázat során 15 építész úgy vélte, hogy az egyház vezetősége eleve Szeghalmyval építteti a templomot. Ezért a pályázat megsemmisítését kérte a Kamarától. Szeghalmy úgy védte ki a gyanúsítást, hogy két pályázatot adott be. Egyet álnéven, egyet a sajátján. Álnéven (Hercegh Zsigmond) nyerte az első díjat, saját nevével a másodikat. A templomépítő bizottság a borítékok bontásakor sajnálkozott, hogy nem „Szeghalmy” nyert. Még nem fordult elő, hogy valaki önmagát előzte meg...

Milyenek a Szeghalmy-templomok? Csak természetes anyagokat használ: követ, fát, vasat. Méretük szolid. Ő a 200-400 lelkes gyülekezetet tartja családiának. A templom: Isten háza. Tehát legyen: tiszta, minden a maga természetes színében. A templom: Isten trónterme. Legyen jó természetes világítás. (Ez megszabja az ablakok méretét, elhelyezkedését.) Akusztikája természetes: a csendesen elmondott Ige is legyen mindenütt jól hallható. A református istentisztelet sok elemből áll: istentisztelet, biblióra, szeretetvendégség, ifjúsági alkalmak, közművelődés. Mindennek legyen helye.

Vegyük példának a zalaegerszegi templomot. Az ottani reformátusok egyfajta

Folytatás a 9. oldalról

„megtúrt idegen” státusban voltak. Az akkori város peremén, a temető mellett juttattak szűk kis telekhez. Ezen a viszonylag szűk helyen teremtett csodálatos gyülekezeti központot. Emelt szinten és a padlás-térben helyezkedik el a gyönyörűséges templom. Vele egy tömeget alkot a gyülekezeti terem. Alsó szinten helyezkedik el a sokcélú tanácsterem, a konyha, a segédlelkész lakás, az iroda. Mindez kb. 200 négyzetméteres területen.

A tapolcai, sümegi templom két felekezeti használatára készült. Néhány praktikus megoldással pillanatok alatt átrendezhető a református liturgia kívánalmairól az evangélikusra.

Mint közhivatalnoknak, a háború végén Nyugatra kellett mennie. Mivel megtagadta a német hadseregbe való önkéntes jelentkezést, még nyugdíjat sem kapott. Igazából nem is volt hova hazatérnie. A romániai Nagyvárad vagy a magyarországi Miskolc a hazája? Holta után 40 évvel térhettek haza hamvai a miskolci Tetemvárra. A miskolci merénylet okozta tűzvész nemcsak a lángok vörösét festette az égboltra, de újra a köztudatba emelte presbitertársunk életművét, hivatását, szerelmét: hajlékot emelni Istennek, embernek. Ugyanis elvész a nép, mely istenismeret nélkül próbál létezni.

Papp Vilmos

Halassy Adrien

Falusi templomok

*Vissza, vissza a kazettákhoz,
a jóság kaptárába!
Az egyszerűség törpe bája
borítsa csak be életünk.*

*Paraszt templomok tisztasága,
a protestáns varázs –
visszaverődő zsolttárok imája
fehérre meszelt falak oldalán.*

*Csak fönt, fönt, a mennyezet
virágzik...*

*Megnyílnak mégis az egek,
mikor az áhítat ecsetje kopogtat
örökéletet kapnak a színek.*

„Áldozatvállalás és kölcsönösség”

Bács-Kiskunsági konferencia

Mátraháza, 2003. március 7–9.

Szép számban jelentek meg gondnokok és presbiterek, gyakran többen is egy gyülekezetből. *Szabó Gábor* esperes és *Magyarné Balogh Erzsébet* lelkipásztor is missziói nagy szeretettel fogadott bennünket, nem beszélve *Hörcsök Imréről* (egyházmegyei gondnok) és *Hegedűs Béláról* (egyházmegyei főjegyző).

Az egész hétvége a gyülekezetépítési metódusokról szólt, vendégünk volt *dr. Nagy Sándor* (egyházkerületi főgondnok), aki bár egyházkerületi programról konkrétan nem beszélt, de érezte, hogy a gyülekezetépítés áll az újonnan megválasztott egyházkerületi vezetés gondolatainak homlokterében.

Tőkéczi László szombat délelőtt szintén érintette ezt előadásában, amikor arról beszélt, hogy a jövőben a gyülekezeti elvnek kell érvényesülnie, az egyház alulról fog építkezni, ezért a gyülekezeti tagok és a lelkipásztor hordozza a „felelősséget”, lát el feladatokat. A vezetés szerepe ebben mindösszesen annyi, hogy koordinál, információval látja el a megyéket, egyházközségeket, szervezési-igazgatási feladatokat végez, de olyan szerepet nem vállal és nem is vállalhat, mint az elmúlt időszakban.

Tőkéczi úr rámutatott előadásában arra, hogy közösségeink betegek, és ebbe már nemcsak gyülekezeteinket, hanem népünket, nemzetünket is beleértette. Felhívta a figyelmet arra, hogy a közösség nem létezhet áldozatvállalás és kölcsönösség nélkül, ebben kell gondolkodnunk. Kifejtette, hogy az Európai Uniót ő azért találja ideiglenes, átmeneti, de szükséges keretnek Magyarország számára, mert tagjaként Magyarország védeltséget kap és meg tud erősödni, így nem kerülhet vissza Oroszország érdekszférájába, amire egyébként jó esélye lenne, mivel ma azok az országok, amelyekben az USA nem lát „fantáziát”, Oroszország prédájává válhatnak (és a jövőben válni is fognak). Ugyanakkor az EU is egy beteg közösség, mert az áldozatvállalásban és a kölcsönösségben nemhogy nem jár elöl, hanem, mint ahogy az elmúlt időszakban megmutatkozott, partnereitől, leendő tagállamaitól kapni szeretne, de adni nem szívesen ad. És ott, ahol egy közösséget csupán gazdasági ér-

dekek tartanak össze, a szegénység felbukkanása a közösség végét jelentheti, hiszen eddig minden tagállam viszonylagos gazdagsággal rendelkezett, ami a bővítések következtében megváltozik. Ezért van azonban a mi közösségeinknek, és itt most már a gyülekezeteinkre gondolt, lehetőségük arra, hogy meggyógyuljanak, mert bennünket nemcsak egy értékrendszer, egy eszmeiség, hanem a mindörökké egy és igaz Isten Fia és az Ő áldozata tart össze.

A továbbiakban *Magyarné Balogh Erzsébet* ismertetett egy általa kidolgozott missziói programot, amely több évre nézve fogalmazott meg feladatokat, súlyt helyezve egy-egy évre azzal a fenntartással természetesen, hogy a többi feladat ellátásának is van, és kell is, hogy helye legyen. Első évtől kezdve végig a keresztény ember legerősebb „fegyvere”, az imádság kísérelje a munkát. A második évben gyülekezeti tagjaink, családtagjaik, barátaiak felé érdemes fordulnunk. A harmadik évben a környezetünkben lévő keresztényeket kell keresnünk, tekintet nélkül arra, hogy katolikusok, evangélikusok, baptisták... stb. Hasznos szerveznünk olyan programokat, amelyek keresztény embereknek szólnak a templomon kívül is. Végül, de nem utolsó sorban következik a gyermek és ifjúsági munka.

Azt gondolom, hogy mindannyian óriási ajándéknak tarthatjuk ezeket a hétvégéket Mátraházán, ahova mindig nehéz egy kicsit elindulni, mert messze van, megemelkedik is az út a hegyekben, de ha már ott vagyunk, akkor soha nem üres kézzel távozzunk, hanem mindig magunkkal vihetünk imádságban gondnokokat, barátokat, gyülekezeteket, terveket, célokat, hordozhatjuk egymás terheit és örömeit. Hiszem, hogy ez csak az *áldozatvállalás és kölcsönösség* útján valósulhat meg. Az igei szolgálatot *Hegedűs Béla* tiszakécskei lelkipásztor látta el mindkét este. Ézsaiás könyvének 49. és 50. fejezetéből hozott igeverseket (49,1-6, és 50,4-5). A konferenciát vasárnap délben zárta be *Hörcsök Imre*, legvégül pedig úrvacsorás istentiszteleten lehettek közösségben a gondnokok, ahol *Szabó Gábor* esperes úr hirdetett Igét a napi Ige alapján.

(Egy résztvevő beszámolója)

Hogyan építsük gyülekezetünket?

Egy református iskola felvételi bizottságában rendre azt hallottam a 12 éves református gyerekektől, hogy: „nem én nem járok hittanra, nem jár templomba a családból senki, csak az egyik nagypapám”. Ez a reformátusság mai „beteg állapota”.

E „látteletből” kiindulva kell nekünk presbitereknek Krisztus lélekmentő szeretetével eszközöket és módot találni, hogy ezek a családok először csak utat találjanak gyülekezeteink felé, majd meleg otthonra találjanak ott, s végsőképpen mindezekben Jézusban Megváltójukra ismerjenek. S ez jövőnk kérdése is, mert eltelik tíz év, és a mai 65 éveseknek már át kellene adnunk a szolgálatot azoknak, akik most 35-40 évesek, és ma még Isten nélkül élő reformátusok.

Mit tehetünk mi presbiterek azért, hogy ez a templom nélkül felnőtt mai szülői nemzedék érdemesnek lássa eljönni a gyülekezetbe, mert ott valami olyan történik, ami őt is érdekli, megszólítja?

1. **Tűzzük ki célul**, hogy ahogyan már sok gyülekezetben, a miénkben is legyen **Házaskör**, ahol a 25-35 éves kisgyerekes szülők legalább havonta egyszer – de ha meg tudják oldani, és igény van rá, akár hetente is – találkoznak és elbeszélgetnek rövid, 5-10 perces igemagyarázat után, az őket foglalkoztató életkérdésekről. (Pl.: hogyan ápoljuk mi szülők a házasságunkat, mit tegyék a legrosszabb gyermekemmel, mit tegyék, ha beteg a gyerek, hogyan próbáljuk beosztani a jövődműnk, hogyan fogadjuk gyermekeink barátait stb.) Esetleg lehessen közben egy külön helyiségben gyermekmegőrzőben, vagy gyermekfoglalkozáson hagyniuk a gyerekeiket, hogy a lényeg megvalósulhasson: a szülők együtt lehessenek egymással, és a hasonló gondokkal ugyancsak magányosan küszködő kortársakkal.

2. Vagy indítsunk **Kismamakört**, ahol a kisgyerekek ellátásával, és az óvoda, bolt, otthoni háztartás, gyermekorvosi rendelő szinte 24 órás szolgálati körébe zárt kismamák rövid igei bevezető után egymás között egy kicsit felszabadulnak, kicserélik gondolataikat, örömeiket, segítenek egymásnak a háztartás, esetleg a gyerekekre való gondjainak megoldásában. Nagy barátságok, egymást segítő akciók szülehetnek. Természetesen nem a 78 éves presbiter bácsinak kell ezt vezetnie. A mi fel-

adatunk, hogy megtaláljuk az erre alkalmas személyt a gyülekezetben, egy energikus és csupaszív fiatal nagymama, vagy egy gyesen lévő hitoktatónő stb. személyében. Az alkalom sűrűségét, időpontját a résztvevők tudják közösen megtalálni.

3. Nagy dolog, ha egy ilyen elidegenedett család küldi a gyermekét **konfirmációs** előkészítőre. Találjunk a presbitériumban olyan fiatalabb presbitert, aki elvállalja egy-egy konfirmációs csoportnak a **patronusi (osztályfőnöki)** támogatását, szervezését. Ezzel segít a lelkésznek, építi a csoport közösséggé formálódását, tartja a kapcsolatot a szülővel, az elmaradók után megy. Egyszerűen: „**Beszeretgeti**” a gyülekezetbe a gyermekeket és szüleiket.

4. **Nagycsaládosok:** *Hegedűs Loránt* püspök úr igehirdetéseiben szinte mindig szólt arról, hogy a magyar családokban szülessen minél több gyermek. Ez az ő püspöki tiszte. **A mi presbiteri tisztünk**, hogy gyakorlatban **érezhessék** a fiatal családok, nagycsaládos szülők Isten és a gyülekezet szeretetét. A presbiterek indítsák el, asszonyok bevonásával **legyen egy szeretetvendégség**, ahol **csak őket látja vendégül** a gyülekezet. Adjunk lehetőséget, hogy gyermekeik bemutatassák zenéi, vers-, vagy igemondói képességüket stb. Ismerjék meg egymást, beszélgethessenek a közös gondokról, örömeikről.

Pár középkorú asszony bevonásával rokonságunkban, a gyülekezetben kezdjük **gyermekruha gyűjtést**, és utána tegyük lehetővé a nagycsaládosoknak leelőször a szabad választást. Kis szervezéssel tízezeret takaríthatunk meg egy-egy családnak, ami kézzelfogható szeretet az ő számukra. Ezt esetleg fél évente ismétljük, biztos lesz a siker.

Ahol valóban a rendes életvitel ellenére anyagi hiány mutatkozik (pl. a nagyfiú főiskolára került és ez erősen terheli a családot), próbáljunk a gyülekezet anyagi lehetőségeit tárgyva **rendszeres segílyt juttatni**.

5. Induljunk könyörületességre, és irgalmasságra **időseink** irányába is. Ismerjük, **látogassuk** időseinket, segítsük őket az önkormányzati segítséghez való kapcsolódásban, pl. a szervezett ebédszállítás igénybeviteléhez segítsük őket. Merjünk konkrét feladatokat bízni ebben a szolgál-

latban a gyülekezet **ifjúságára** is. Például ki kell takarítani valakinél stb. Nekünk kell megszervezni, hogy mikor, hol, mit kell csinálni, ha sikerül a feladatot testre szabottan kiadni, akkor sok áldást ad hozzá Isten segítőnek, idősnek egyaránt.

Sokszor egy jó szó, vagy az, hogy például minden hónap 2. szerda délután valaki jön hozzá **beszélgetni**, már étellel tölti meg az idős napjait. Vihetünk **igehirdetést kazettán**, evangéliumi tárgyú **könyveket** is. Jó lenne sok nehezen mozgó idősnek, ha pár autóval mozgó középkorú legalább néha **autóval hozzásegíti a templomba eljutáshoz**. Áldott kapcsolatok szövődhetnek így, megáldhat Isten egy-egy családot pót-nagymamával vagy nagypapával is.

6. Figyeljünk fel, ha a környékünkön **szociális otthon, vagy kórház** működik, vagy nyílik. Van, ahol már megoldott a legalább havi látogatásuk lelkészi vagy esperesi szervezni tudásból, de vannak ellátatlan helyek. A mi felelősségünk is, hogy akár a halálos ágyán, de meghallja-e valaki az örömhírt, hogy Jézus ÉLETET hozott nekünk, mindnyájunknak. Bármilyen elfoglaltak is, két-három havonta egy alkalmat megtartani biztos, hogy elvállalnak egymást váltva a környékbeli lelkészek. Kísérjük őket, énekeljünk velük, beszélgessünk a beteggel, időssele, hatásos prédikáció lesz már az ottlétünk is.

Figyeljünk oda, ne legyen presbitertársunk, felébredt gyülekezeti munkásunk, ifjúságunk szolgálat, **munka nélkül**.

Ebben a munkában minden új kezdés nagyon nehéz (kitartó imádság nélkül nem is fog elindulni), de Isten munkatársaivá válunk a legnagyobb dolog, és csak aki elindul, az tapasztalja meg, hogy Isten minden munkája Áldás és Békesség.

Csákai Gyula
Gödöllő

A gyermek

nem teher, még ha letörik is egy-egy ág a gyümölcs súlya alatt. A gyermek nem játékszer, bármilyen sok örömet okozzon is életünknek, nem eszköze, hanem célja. A gyermek nem fényűzés: ő maga a gazdagság.

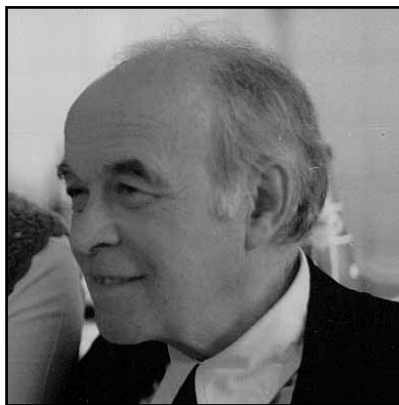
Ravasz László

Búcsú dr. Bodolay Gézától (részlet)

A magyar irodalomtörténet-írás művelői nevében búcsúom dr. Bodolay Gézától. Egyszermind azoknak az intézményeknek, tudományos és irodalmi társaságoknak, egyesületeknek nevében is, melyeknek ő tagja, munkatársa, sőt alapítója volt. Számuk tekintélyes – itteni felemlítésükre nincs mód. Számuk tekintélyes – mert Bodolay professzor hitt az ember alkotta intézményekben (is), lévén hívő és tevékeny. Hívő a szónak abban az értelmében, ahogyan Madách Imre Ádámja: Megverve a csalódás átélt keserűségétől, megáldva az újrakezdés csodálatos képességével. Mert aki ember alkotta intézményekben, eszmerendszerekben hisz, annak gyakran csalódás az osztályrésze.

Szerencsére, mindvégig voltak vezércsillagai. Hűséges fia volt egyházának. Az archívumok tudós kutatója és őrizője tudta, hogy az általa annyira szeretett és becsült, nemzetalkotó XIX. században felekezetének tagjai nem azt válaszolták a vallási hovatartozásukat firtató kérdésre, hogy „reformata religio”-n lévők, reformátusok, hanem büszkén mondták: „Magyar vallású vagyok!” Ilyen vezércsillag volt szeretett, mindenkor védett, óvott és gyarapított családja. De nem kellett csalódnia anyanyelvében sem. Tudta jól, hogy nem földrajzi határok, hanem a nyelv alkot nemzetet, együvértartozást – ezért óvta kiejtésbeli épségét, kifejezőképességének erejét. És maradó értéknek bizonyul-

tak, amiben hinnie lehetett, alma materei is: a méltán nagyhíru református kollégium szülővárosában, Pápán, és az európaisági hazai fellegvára, az Eötvös Collegium. Mindezt átörökítve, továbbadva, joggal vívta ki tanítványai szeretetét, tiszteletét, sőt rajongását Budapesten, Debrecenben, Varsóban, az akkori Leningrádban, Berlinben.

Persze, sokszor és sokban, sokakban csalódnia is kellett. Vállalta, mint a nemzeti függetlenségi hagyományok egyenes folytatását a fegyveres ellenállást a Görgey zászlóaljban – szovjet hadifogság lett az osztályrésze. Hitt a republikánus hagyományokban – ez 1950-ben már államellenes tevékenységnek számított. Sokat várt a rendszerváltástól: a regős cserkészlet újraindulását és főleg azt, hogy Petőfi Sándor és Ady Endre népe nem követi el újra, sokadszor ugyanazokat a történelmi hibákat – csalódnia kellett.

Szerencsére volt hová visszavonulnia. Élete utolsó évtizedét újra irodalomtörténészként töltötte, szorgalmas munkával. És ezen közben megtörtént a hétköznapi csoda: miközben halmozódó betegségein az emberi tudomány már nem tudott segíteni, felesége támogatásával elsajátította a modern technikai segédeszközök használatát, hogy szobájához kötve is dolgozni tudjon. Ez az évtized így lehetett a betakarítása...

hangzott el a legkülönbözőbb dogmatikai, etikai kérdésekben jáneví teológiai professzorok, hívő tudósok, sok gyermekes édesanyák és diákok tolmácsolásában. Több, mint 250 lelkipásztor lépte át az egyetem küszöbét. Jelenleg 24-30 közötti a hallgatók létszáma, az előadások nyitottak a városiak számára is.

A követelmény az előadások látogatása, egy szolgálat és 8 oldalas dolgozat az előadott témák közül. A hallgatókkal rendeztük az Aulában az Életkérdések Karácsonyát, és a múlt évben együtt a város összes iskolájával a „Legkedvesebb bibliai történetem” rajzkiállítását.

A tapasztalatok a kétórás alkalmat úgy alakították, hogy egy alkalommal lelkipásztor, egy hívő tanár és egy diák szolgál. Mindig 10-12 kérdést felírnak a táblára a diákok, amit megbeszélünk. A múlt félévben ott járt dr. Bölcseki Gusztáv és dr. Hegedűs Loránt püspök testvérünk. Megkértem, amikor fogadtam őket, hogy előadásuk után üljenek a diákok közé. Legyen közös örömünk a talán most először szereplő diákunk segítése, bátorítása, amikor egy Krisztus-példázatot kifejti és próbálja levezetni a kérdések megválaszolását. Mindketten azonnal értették és jó szívvel tanácsolták, segítették az ifjakat. Ők ezzel bizonyosságot tettek tanári vénájukról, hogy a jó tanár legnagyobb öröme az 5-ös vizsga.

Bátorítok minden kedves hívő egyetemi oktató testvéremet, hogy hasonló kurzusokat más egyetemen és főiskolán is be lehet vezetni. A fő dolog, hogy a laikusokat, tanárokat, diákokat tervezetten kérjük fel szolgálatra. Minden tanár tudja, hogy a csak szóban elmondott előadásnál a diákkörössel együttműködő tanár munkája négyszeresen hatékonyabb. Legyen ez a szolgálat is Urunk parancsának betöltése: „...elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket...”

Életkérdések

Az Életkérdések egy 2 kredités tárgy a Gödöllői Agráregyetemen. Érdekes a története. San van Loo holland testvérünk, aki sok ezer kék Bibliát hozott Hollandiából Erdélybe, Kárpátaljára, 12 évvel ezelőtt, mint diplomatervező konzulens tanár került Gödöllőre. Istálló gravitációs szellőzésének kutatása volt a téma, amiben én a mérőérzékelők kiválasztásánál és elhelyezésénél segítettem, Jan a mérőszoftvert írta. Egy esti gödöllői sétánál szóba jött, hogy ő is hívő református, és misszionárius. Bennünket, magyarokat támogat gyülekezetével és egy holland alapítvánnyal. A jövő héten is hoz 5000 kék bibliát, és ismeri jól Sente Péter bácsit, a gödöllői lelkipásztort. Így a teherautó a Gödöllői Református Gyülekezet udvarára érkezett, amit ő vezetett, és holtfáradtan, bepárasodott szemüveggel szállt ki a pilótaiülésből. Csak annyit mondtam neki, add ide a listát, hogy hova kell tovább szállítani a Bibliákat, és majd elintézem. Az ukrán és román határ melletti falukba kellett, ahonnan továbbvitték.

Én a Szentlélek Istentől bátorságot kaptam, és bementem a dékánhoz, hogy a holland vendégtanárunknak milyen problémája van. Egy rövid mondat volt a válasz. A kar két kocsija rendelkezésemre áll két napig, és az adminisztráció is segít. Istennek hála adva elvitték a Bibliákat. Ezek után már a másik Lélek sugallta ötletemet is elő mertem adni a Dékán úrnak, hogy jó lenne egy ún. ÉLETKÉRDÉSEK tárgyat bevezetni az egyetemen, a fiatalok sok kérdését biblikus formában megválaszolni. Ez is tetszett Istennek és a Dékán úrnak is. Dékáni tanácson előterjesztve, 1 kredit pontot javasolt, és nem nyitott vitát a kérdés felett. Isten áldja meg. Azóta már a 24. szemeszter zajlik. 24x12 előadás

Dr. Judák Endre

Hitünk kérdései (1)

Gyermekáldás

Az Isten megáldja teremtményét, a férfit és a nőt, ezt mondja nekik: „szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet...” 1Móz 1,28.

Férfi és nő szeretetének a gyümölcse a gyermek. Célt és értelmet is ad, aki iránt a szeretetüket kimutathatják.

A gyermekáldás (áldott állapot, nem terhesség!) örömet, de gondot is jelent.

*„Bőven volt az istenáldás
Jobbra, balra a sok gyermek
Játszadoztak és verekedtek
S gondjaért az anyának
Sok bajt, örömet adának.”*

(Vörösmarty Mihály)

A gyermekek száma a népi mondás szerint: Egyet az apának, egyet az anyának, egyet a hazának. Egy gyerek nem gyerek!

Egy nemzet egészséges számaránya akkor marad fenn, ha családonként a gyerekszám 2,8.

Nem egy nagycsaládban a később született gyermekek a tehetesebbek. Régi falusi családokban 6-8 gyerek született 2-2 éves szünet után. A női szervezetnek pihenni kell.

Isten a női szervezetbe méhet adott, melyben a magzat fejlődik. Aki saját akaratából nem „használja” minden szervét, önmagát szegényíti meg. A nő az anyaságban teljesedik ki. A gyermekek nevelésére teljes család kell, legyen anyai és apai modell. Más az anyai, más az apai szeretet. Az anya feltétel nélkül szeret, az apa feltételt szab...

Az ember gyereke „koraszülött”, nagy fokú gondozást igényel. Ezt azért adta Isten, hogy a családot jobban összekovácsolja.

A halál befejezés vagy...

Aki megszületik, meg is hal.

„Elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak” (Zsid 9,27)

És mondá az Úr: „Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben, mivel hogy test...” (1Móz 6,3.)

„Mert a bűn zsoldja a halál...” (Róm 6,23)

A halál tabutéma, félnek tőle az emberek, ha bekövetkezik a családban, ez nagy tragédia, mindegy, hogy a személy fiatal vagy öreg. Minden személy egyedi, megismételhetetlen marad. A hívő embernek szól: „által mentünk a halálból az életbe” (1Ján 3,10).

Régen az ember sokáig kívánt élni, ma inkább tartalmas életre vágyik.

A halál utáni életben minden korban hitt az ember, és erre sajátos módon készült. A fáraók sírjaiba egy tál búzát tettek, a halottakat bebalzsamozták, az ősi sírokba a halottak mellé fegyvereket és lovukat is eltemették.

Csak az embernek van jövőtudata. A lélek nem öregszik, tehát nem anyagi eredetű, az agysejtek cserélődnek, az „én” nem változik. Halálközeli élmények azt bizonyítják, hogy a lélek túléli a testet.

Jób hite: „Tudom, az én Megváltóm él” (Jób 19,25)

Jézus három tanítványával a hegyen látta Mózeszt és Illést (Mt 9,3)

Jézus feltámadt a halálból, megjelent tanítványainak, s később Pál apostolnak is.

Az örök életet itt a földön kell megkapni, elnyerni, ez Jézus ígérete.

Az örökélet beszéde és napjaink beszéde

Az Efézus 4,29 üzenete a „divatos költőnek”:

Nem nézvén az élő embereket,
Gyakran versírásra vetemedett.
Hogy ő költő, hogy ezt látván-lássák:
Könyvjelezőnek köpte trágárságát.
Többre-többre: járvány kerekedett;
Védd tőle, ha tudod, gyermekedet!

A 2Timótheus 2,16-17 jellemzése egy „mű-vésznőről”:

A falkában hét közül a tizedik.
Arcpirító fecsegésért fizetik.

A Róma 16,18 intése a kontár szórakoztató kisiparosokhoz:

Kabaréjuk ragacs macskaméz lett,
Ezzel csalták lépre a jónépet.
Megrongáltak sok szép eszményképet.

Poén híján, bruhaha végett –
Bekapcsolták a röhögő gépet.

A Kolossé 3,8 illesse egyik-másik országgyűlési képviselőt:

Született kis Hazánk
Nagy fővárosában.
Honatyaként halt meg
Koproláliában.*

A Máté 12,36 Igéje egy tudalmas filozófust tesz a helyére:

Sok mérges cikk, pizkozatban...
Csupán csak ez tellett tőle.
Tyúkszemvágója se tudott
Embert faragni belőle.

Hegyi-Füstös István

* Káros kényszer ocsmány beszédre. (Elmegyógyintézeti szakkifejezés.)

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Elnökségi ülésünk résztvevői

Január

31.: szövetségünk elnöksége ülést tartott Budapesten a Ráday Kollégiumban, amelyen a közgyűlést készítették elő. Február 10-én a THÉMA Egyesület közgyűlésén szövetségünket az ügyvezető elnök képviselte.

Február

22.: a Dunamelléki Egyházkerület új püspökének beiktatásán a ügyvezető elnök és *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök képviselte szövetségünket.

24–26.: között a vasadi gyülekezet evangélicizációs hetén az ügyvezető elnök és a misztioi titkár szolgált.

Március

1.: volt szövetségünk közgyűlése, amelynek határozatait más helyen közöljük.

7–8.: Velencén volt a vértessaljai egyházmegye presbiteri konferenciája, amelyről lapunk más helyén részletesen beszámolunk.

7–9.: között volt a zempléni egyházmegye presbiteri konferenciája, amelyről lapunk más helyén is beszámolunk.

7–9.: Horvátországban volt presbiteri konferencia, amelyen szövetségünk elnöke vett részt.

Leveles- ládánkból

Éppen harminc éve annak, hogy megjelent *Moldova György* nagy jelentőségű Negyven prédikátora. Ezt követően a komlói egyházközség presbitériuma spontán megválasztotta tiszteletbeli presbiterévé. Mindkét évforduló alkalmából szívélyesen köszöntjük a szerzőt. Köszönjük, hogy a legújabb korban – szép, emelkedett, aranyjánosi nyelven – továbbörökítette Séllyei István püspök, Kocsi Gergő Bálint és a többi gályarab prédikátor emlékeztét. S a többi sokszázét is, aki megszenvedte I. Lipót császár és Kollonich Lipót érsek hírhedt börtöneit az evangéliumi hitért. Mi, a Negyven prédikátorban a XX. század legjelentősebb magyar történelmi

regényeinek egyikét tiszteljük. Tényeket ír le, és nem elképzeléseket. Ugyanabban az évben *Erdélyi Géza* akkor rozsnyói lelkész, ma szlovákiai református püspök felfedezte a betléri kastély irattárában a hivatalos törvényszéki jegyzőkönyv másolatát, melyet Szelepcsényi érsek írt alá. Harminc évnek kellett eltelnie, míg végre a pozsonyi Kalligram Kiadó elhatározása alapján *S. Varga Katalin* kitűnő fordításában kommentárral megjelenhetett. Ráadásul a másolat alapján kinyomozott, s az esztergomi érseki levéltárban megtalált eredeti nyomán. Ez még inkább megerősíti a Negyven prédikátor hitelességét. *Moldova György* történelmi érdeme, hogy az elmúlt harminc év során nem engedte feledésbe menni a gyászévtized (1671–1681) és nemzetmentő hőseinek az emlékeztét! Ők az értelmiségi sors tipikus képviselői.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: Dr. Bodolay Géza, *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Hegyi-Füstös István*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Cseh Lajos*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Pintér Mihály*, *dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belsőre évi 700 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2000 Ft, Európába 15 EUR, a tengerentúl más országaiba 20 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota*. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Internet cím: www.parokia.net

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 120 Ft

„Hullámhegy tetején prédikátorok,
negyveneg hithű gályarab,
villámló, zúgó fürgetegben
honhoz s egymáshoz esküt fogad,

s a vihar alábbhagy nemsoká,
a tombolás lassan elcsitul,
fegyverrel jön Ruyter admirális,
negyveneg ártatlan szabadul.”

Julon Judit versének részlete

Országos imanap a családokért

(Program-javaslat)

1. Az országos imanap célja

Napjainkban a CSALÁDOK válsága és szétesése nem titkolt tendenciájának megszüntetésére egyedüli szükséges és lehetséges megoldás az evangélium üzenetére épített családmódel megvalósítása. Csak ez biztosíthat szilárd alapot a jövő család-, egyház- és nemzet-építés folyamatában, és nyújt létfontosságú védelmet a modern társadalom minden torzításával szemben a felnövekvő nemzedéknek.

Az „országos gyülekezeti imanap a családokért” követendő mintát is ajánl a keresztyén családokban rendszeresen tartott ige- és imaalkalomhoz, a családi áhítatok gyakorlásához.

A Presbiteri Szövetség ajánlja, hogy ebben az évben elsősorban az ifjúságért, gyermekekért, unokákért imádkozzunk.

2. Az imanap rendezésére vonatkozó javaslatunk

Az elmúlt években meghirdetett és megrendezett imanapokról kapott öröndetes visszajelzések Isten gazdag áldásáról tanúskodtak az egész Kárpát-medence református gyülekezeteiben megtartott imaalkalmak kapcsán.

3. Az imanap időpontja: 2003. május 18. (vasárnap)

Célszerűnek tartjuk, hogy a vasárnap délelőtti istentisztelethez kapcsolódjon, vagy délután 16 és 18 óra között legyen. Az istentiszteleti ige hirdetés is a keresztyén család témakörével foglalkozzon. (Textusként az imanap vezéregjét javasoljuk.)

4. Az imanap vezéregye

„Írtam nektek gyermekek, mert ismeritek az Atyát, írtam nektek atyák, mert ismeritek azt, Aki kezdettől fogva van. Írtam nektek ifjak, mert erősek vagytok és az Isten Igéje lakik bennetek, azért legyőztétek a gonoszt.” 1Jn 2,14.

5. Az imanap javasolt főéneke

398. ének: Úr lesz a Jézus mindenütt.

6. Az imanap vezérgondolata

„Tanítsátok meg ezeket az Igéket fiaitoknak is, beszélj róluk, ha otthon vagy és ha úton jársz, ha lefekszel és ha felkelsz.” 5Móz 11,19.

A CSALÁD A JÖVŐ – A JÖVŐ A CSALÁD

7. Felkészülés az imanapra

Minden eszközt használjunk fel arra, hogy lehetőleg a gyülekezet minden tagja értesüljön az imanapról és vegyen részt azon. Többeszi-ri hirdetés, szórólap, gyülekezeti hírlevél, hívogatás, az imanap programjának ismertetése segítheti a gyülekezet minél nagyobb létszámú részvételét. Hirdetőtáblára, faliújságra kifüggeszthető a Presbiterből kimásolt teljes program és a tematika is.

8. Az imaközösség lefolytatása

Lehetőleg a gyülekezet lelkipásztorja vezesse az imaközösséget, vagy a gyülekezetből erre felkért és felkészült személy: gondnok vagy presbiter.

Az alkalom lefolytatására az alábbi mintát ajánljuk (nem kötelezően):

- Kezddőének: 475. ének 1-3. verse: Imádkozzatok és buzgón kérjete
- Az imaközösség lefolytatásának rövid ismertetése (A négyes imacsoport: magasztaló-bűnvalló-hálaadó-kérő imacsoportok)
- Ének: 474. ének: Istennel járn, lakozni.

a) Magasztaló, dicsőítő imádságok

Ige: 95. zsoltár 1-7.

Ajánlott imatémák:

- az írott Igéért, a Bibliáért, a golgotai kereszter, a hála a családi életben megtapasztalt áldásokért,
- magasztalás a példás családi életéről kapott tanításokért,
- magasztalás az otthonainkért, a testi-lelki javakért,
- magasztalás a gyülekezeti közösségért, mint a nagy családer, a magasztalás azért, hogy Isten ad gyermekeket, fiatalokat egyházunkba, gyülekezetünkbe (gyerekeket, konfirmandusokat, fiatal házassok).

b) Bűnvalló, bűnbánó imádságok

Bevezető ének: 445. ének 1-2. verse: Szólsz hozzám, Istenem Ige: Dán. 9,1-8

Ajánlott imatémák:

- gyermekeink, rokonságunk körében nem vonzó a keresztyénségünk,
- gyermekeink nem kaptak biblikus, hiteles keresztyéni útmutatást és védelmet általunk a káros szellemi, lelki, környezeti hatásokkal szemben,
- a családi hétköznapiokból kiszorult a rendszeres ige- és imaközösség,
- nem könyörögtünk és tettünk (eleget) azokért a fiatalokért, gyermekekért, akik család nélkül, vagy csonka családban nőnek fel, sőt esetleg le is néztük őket,
- sokszor csak megbotránkozni tudunk a mai fiatalokon, de szeretni nem szeretjük őket és ezért másban keresik az öröm forrásait, nem Istenben.

c) Hálaadó imádságok

Bevezető ének: 264. ének I-3. verse: Áldjad én lelkem a dicsőség erős Királyát Ige: 103. zsoltár 1-3.

Ajánlott imatémák:

- a gyülekezetben az elmúlt évben megkeresztelt, konfirmált, ill. házasságot kötött testvérekért,
- hálaadás családunk minden tagjáért: gyermekeinkért, unokáinkért, férjünkért (feleségünkért), a nagyszülőkéért,
- hálaadás a családban kapott minden testi-lelki áldásért, védelemért, az őrző és megtartó kegyelemért,
- a családi közösség minden öröméért és a békességért,
- gyülekezetünk gyermekeiért, fiataljaiért, a hittanos gyerekekért, iskoláinkért, ahol lelki útravalót kapnak, az ott tanító pedagógusokért.

d) Kérő, könyörgő, közbenjáró imádságok

Bevezető ének: 479. ének 1-4. verse: Hinni taníts, Uram Ige: Fil. 4,4-7

Ajánlott imatémák:

- a családok Krisztusban megszentelt életéért,
- a gyermekek és családtagok hitre jutásáért és a hitben való növekedéséért,
- a testi-szellemi sérült gyermekekért és gondozóikért,
- a nagyszülőkéért és a magányosokért,
- egyházunk Házasság- és Családsegítő Szolgálatáért, az ott végzett munkáért és az ott szolgálatot végzőkért,
- nemzetünk fiatalságáért, gyermekeikért, hogy minél többen legyenek és minél többen ismerjék meg Jézust,
- a határon túli magyar gyermekekért és fiatalokért, hogy szülőföldjükön tudjanak maradni és tovább tudják vinni az őstől kapott igei örökséget,
- a világ ifjúságáért, hogy se mások ne pusztítsák őket (háborúk által), se ők ne pusztítsák önmagukat, hanem földi életükben minél többen jussanak el az örök életre.

Befejező közös imádság: az Úri imádság

Áldás: Ef. 1,3-8.

Befejező ének: 90. zsoltár 1., 2., 7. és 9. verse.